

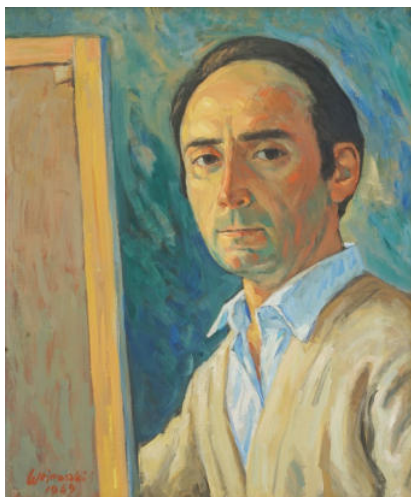
Tadeusz Wojnarski 1922 - 1999

Teczka prasowa

Ojczyzna Szwajcaria - los polskiego artysty

Tragiczna młodość i tęsknota za ojczyzną i harmonią

Z nieludzkiej ziemi do Włoch. Karabinem i pędzlem. Tęsknota za harmonią i estetyką pozostała. W końcu los sprowadził go do Szwajcarii. Swoją drugą ojczyznę malował impresjonistycznym okiem i duchem.

Autoportret, 1969
Olej na płótnie

A poster for an exhibition of Tadeusz Wojnarski's work. The background is a painting of a narrow street in a town, with a woman in a red top and white skirt walking with a young child in a green dress. The text is overlaid on the painting.

Tadeusz Wojnarski
La Suisse - patrie d'une destinée

exposition
01.04. - 16.04.2023

leCaveau
Galerie d'art

Rue du Quartier 4
2882 Saint-Ursanne
079 771 68 52

Ouvertures:
Je - Ve - Sa - Di: 16 à 20 h
Dimanche et jours fériés: 14 à 18 h.
www.galerielecaveau.ch

URSINIA JURA TRIOIS LACS DREI-SEEN-LAND LE PAYS RFJ

Kontakt:

Tadeusz Wojnarski
Heidenbuelstrasse 19
CH-8352 Elsau
Schweiz - Szwajcaria - Switzerland
Tel.: +41 52 363 13 09
Mobile: +41 78 403 86 36
Mail: wtadeusz@bluewin.ch
<https://wojnarskiartysta.art>

Ojczyzna Szwajcaria - los polskiego artysty

Tragiczna młodość i tęsknota za ojczyzną i harmonią

Autor: Tadeusz Wojnarski jun.

W twórczości Tadeusza Wojnarskiego trudno się domyślić tragicznej młodości. Ale można się domyślić jego tęsknotę za harmonią i ojczyzną. Realizacja jego uczuć w sposób bliski rzeczywistości wyraźnie kontrastowały z duchem czasu ówczesnego świata sztuki.

W wieku 17 lat został deportowany do ZSRR na początku 1940 roku i zniósł niezmiernie cierpienia w sowieckim obozie pracy. Wraz z nim setki tysięcy Polaków. Kiedy 22 czerwca 1941 roku niemiecki Wehrmacht napadł na Związek Radziecki, pojawiła się szansa wydostania się z tego piekła - i wstąpienie do polskiego wojska na uchodźstwie. Tadeusz Wojnarski był jednym z około stu tysięcy szczęśliwców. Przeszedł szkolenie wojskowe na Bliskim Wschodzie. Na początku 1944 roku został przeniesiony z 2 Korpusu Wojska Polskiego na front do Włoch. Od maja 1944 do kwietnia 1945 jako młody kapral przeżył służbę bojową na froncie we, kolejnym piekłem w jego życiu.

Po wojnie w 1946 roku, będąc jeszcze w Wojsku Polskim, rozpoczął studia malarskie na Akademii Sztuk Pięknych w Rzymie i u Mariana Bohusza Szyski. Po demobilizacji postanowił kontynuować studia w Madrycie. To nie był jego pierwszy wybór, ale otrzymał grant od hiszpańskiej fundacji katolickiej Pax Romana. Po kilku perypetiach rozpoczął w 1949 roku studia malarskie w Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Madrycie. Wkrótce potem poznał swoją przyszłą żonę, Szwajcarkę o polskich korzeniach. W 1951 roku pobrali się w Zurychu, ale osiedlili się w Hiszpanii, ponieważ nie ukończył jeszcze studiów. W 1959 roku rodzina przeniosła się do Szwajcarii, w międzyczasie z trojgiem dzieci, a w 1964 roku dołączyła najmłodsza córka.

Wybór Szwajcarii na nową ojczyznę był decyzją losu. Jako osoba dążąca do harmonii, ale też walcząca, szybko, mimo trudności materialnych, poczuł się jak w domu. Ubiegając się o obywatelstwo szwajcarskie, powiedział w sposób uczciwy urzędnikowi: „Będę lojalnym obywatelem Szwajcarii, ale serce bije dla Polski” (1974).

Lasy były stałym tematem prac Wojnarskiego o każdej porze roku: Poczucie harmonii, spokoju i bezpieczeństwa.

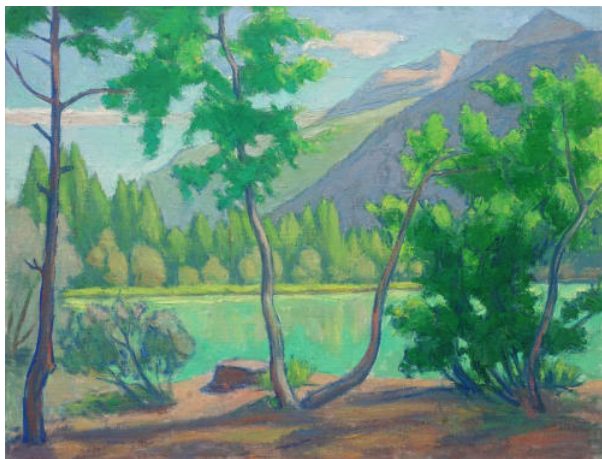
Las (Szwajcaria), 1974.

Gwaz i czarna kredka na papierze. 50.0 x 64.7 cm

Lasek, okolica Pedaso (Włochy), 16.7.1945
akwarela na papierze, 30 x 22 cm

Górskie jezioro, Szwajcaria. Bez daty i podpisu.
Olej na płótnie. 65 x 50 cm

Późna jesień w kantonie Jura, Szwajcaria, 1985.
Gwaz i czarna kredka na papierze. 64.7 x 50.0 cm

Wystawione prace ukazują jego potrzebę tęsknoty za ojczyzną i harmonią. Widać to przede wszystkim w realistycznej estetyce jego pejzaży i widoków miast. Wojnarski szukał piękna nie zniekształcając go. W przemyślanych, realistycznych kompozycjach – wbrew obecnemu mainstreamowi. Jednak jego prace nigdy nie zmeritują do banału. Mają dużo bardziej impresjonistyczny charakter. Pracował więc wyłącznie na zewnątrz przed swoimi motywami. Kiedy pracował, pracował szybko. Co wpływało na intensywność.

W gablotach prezentowane są inne aspekty jego twórczości artystycznej. Prace z lat 1942-1945 (wciąż jako malarz amatorski) są ważne, ponieważ można tu dostrzec jego wielki talent artystyczny. Na Bliskim Wschodzie, podczas szkolenia w Wojsku Polskim na emigracji, tworzył głównie karykatury kolegów i przełożonych. Od maja 1944 r. do kwietnia 1945 r. został przeniesiony na front do Włoch. Jego potrzeba harmonii jest widoczna już w niewielu pierwszych pejzażach – pomimo okropnej rzeczywistości wojny. Nieco inne są liczne portrety żołnierzy, które – choć wierne rzeczywistości – odznaczają się dużą intensywnością, emocjonalnością i ekspresją. Bo on i jego koledzy walczyli o wolność ojczyzny na ziemi włoskiej przeciwko niemieckiemu Wehrmachtowi. Jednak wraz z rozwojem wojny na froncie wschodnim narastały obawy, że nie będą mogli powrócić do wolnej Polski. Wojnarskiemu udało się uchwycić tę tragedię na twarzach swoich towarzyszy broni. Po wojnie w 1946 roku uczęszczał do Akademii Sztuk Pięknych w Rzymie. Studia aktów i widoki miast świadczą o wielkim talencie młodego artysty.

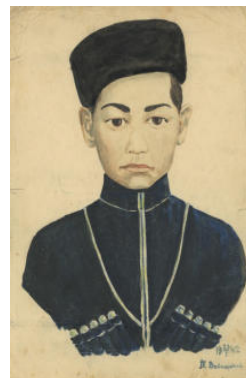
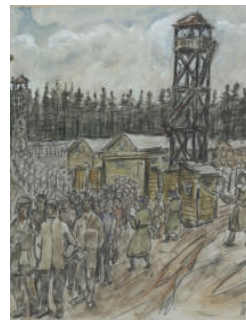
Saint Ursanne JU, 1983.
Gwaz i czarna kredka na papierze, 65 x 50 cm

Zima w Bourrignon, kanton Jura, 1985.
Gwaz i czarna kredka na papierze,
48 x 64.7 cm

Tadeusz Wojnarski 1922 - 1999 - Biografie

- 1922 - 38** Tadeusz Wojnarski urodził się 12 września 1922 roku w Warszawie. Matka pochodziła z byłej rodziny fabrykantów, ojciec był prawnikiem w służbie państwowej. Szczęśliwe dzieciństwo, uczęszczanie do liceum.
- 1939** Napad Niemieckiego Wehrmachtu na Polskę. Ewakuacja matki z dwoma synami do Lwowa. Ojciec został powołany jako oficer rezerwy, dostał się do niewoli po inwazji bolszewickiej i został zamordowany wraz z wieloma tysiącami oficerów. Polska została podzielona.
- 1940** Tadeusz Wojnarski chciał wrócić do Warszawy, został aresztowany po przekroczeniu linii demarkacyjnej i po dwóch miesiącach przeniesiony do więzienia w Odessie.
- 1941** Deportacja do obozu pracy na północnym Uralu. Okrutne warunki życia, ciężka praca w zimnie i głodzie. Ponieważ jego ciężka rana w nodze w gułagu była czynnikiem kosztowym, doprowadziłaby do jego śmierci. Jego szczęściem był atak Hitlera na ZSRR. Po układzie Sikorski-Majski został zwolniony wraz z ponad 100 000 Polaków. Aby sfinansować życie i podróż do polskiego punktu zbiórki w Uzbeckiej Republice Radzieckiej, stworzył wiele portretów.
- 1942 - 43** Ostatni portret - przedstawia młodego Uzbeka - zachował się jako jedyny. Pod koniec stycznia wstąpił do Wojska Polskiego i został ewakuowany na Bliski Wschód. Szkolenie wojskowe w brytyjskim obozie wojskowym. Narysował wiele karykatur kolegów i przełożonych. Pierwsze publikacje.
- 1944** Przeniesienie do Włoch na front. W przerwach w walkach Wojnarski malował wiele akwareli, w tym przede wszystkim portrety żołnierzy. Ich wyjątkowość ma dla Polski znaczenie kulturowe i historyczne.
- 1945** Ponieważ alianci pozostawili Polskę w strefie wpływów Związku Radzieckiego, polscy żołnierze walczący we Włoszech czuli się zdradzeni. Mimo to walczyli do końca. Po wojnie jednostki polskie przez jakiś czas pozostały we Włoszech, Wojnarski kontynuował malowanie.
- 1946** Wejście do Akademii Sztuki w Rzymie. Tworzył rysunki aktów i niezliczone widoki miast w tuszem. Potem wybór: powrót do Polski lub emigracja do Wielkiej Brytanii. Odrzuca oba. Decyduje się na wyjazd do Hiszpanii ze względu otrzymanego stypendium - podróż w nieznane.
- 1947** Aby zapewnić sobie bezpieczniejsze dochody, początkowo zdecydował się studiować architekturę. Pierwsza indywidualna wystawa w październiku. Trauma wojenna i prywatne zmartwienia doprowadziły do narastających problemów psychicznych.
- 1948** Kryzys życiowy pogłębił się, porzucił studia architektoniczne i wstąpił do klasztoru jako nowicjusz. Opuścił klasztor po sześciu miesiącach na polecenie mistrza nowicjatu. Kryzys życiowy pozostał. Wznowienie działalności artystycznej.
- 1949** Wiosną rozpoczął studia artystyczne w Escuela Central de Bellas Artes de San Fernando w Madrycie. Podczas wakacji akademickich pierwsza podróż do Szwajcarii. Poznał swoją przyszłą żonę, Ewę Zawadyńską, Szwajcarkę o polskich korzeniach. Powrót do Madrytu. Pierwsze próby malarstwa olejnego. W Prado powstała pierwsza kopia po Velazquezie. W związku z tym nastąpiły znaczne postępy w technice olejowej. Następują kopie El Greco, Tycjana i innych. Jego obrazy olejne udawały się coraz lepiej.
- 1950** Latem odbyła się druga podróż do Szwajcarii.
- 1951** Ślub na początku czerwca w Zurychu, a następnie sponsorowany przez rodzeństwo żony miesiąc miodowy na Majorce. Powstało co najmniej 15 obrazów olejnych. „Odporne drzewko” robi wrażenie. Podobnie jak on, to drzewko również przeżyło wiele tragicznych losów. Teraz wraca optymistycznie do siebie i dąży do góry - to autoportret!

Tadeusz Wojnarski 1922 - 1999 - Biografie

- 1952 - 53** Narodziny syna Tadeusza, później córki Teresy. Ukończenie studiów artystycznych.
- 1954** Znany zamówił cykl Drogi Krzyżowej dla wcześniej spalonego kościoła wiejskiego w Polsce. Wpływ El Greco jest wyraźnie widoczny. Wiele rysunków tuszem dokumentuje podróże po Hiszpanii. Szwajcarska firma Roche opublikowała folder z 20 akwarelami tuszu.
- 1955** W styczniu wystawa prac sakralnych i zamówień dla Kościoła katolickiego, m. in. plakatów. Podczas podróży przez Portugalię w maju powstało 58 rysunków tuszem. Wystawa w Lizbonie, później pierwsza mała wystawa w Szwajcarii (Kunststuben Maria Benedetti, Küssnacht ZH).
- 1956 - 58** Narodziny drugiego syna Antoniego. Kolejne podróże po Hiszpanii, m.in. ze swoim teatrykiem marionetek. Roche opublikowała kolejne portfolio artystyczne. To jednak nie wystarczało, by przeżyć. Pod koniec 1958 roku Ewa wyjechała z dziećmi do Szwajcarii. Tadeusz potrzebował jeszcze zezwolenia na pobyt stały, o które musiał złożyć w ambasadzie szwajcarskiej w Madrycie.
- 1959** W Hiszpanii powstały ostatnie rysunki tuszem. Otrzymał hiszpański dyplom państwowy jako profesor rysunku (nauczyciel rysunku), a następnie ostatecznie przeniósł się do Szwajcarii. Zatrudnienie jako dekorator w Migros Genossenschaftsbund Zürich. Projektował papieroplastyki i kierował ich produkcją.
- 1960** Od maja 1959 r. do sierpnia 1961 r. powstało co najmniej 45 akwarelowych rysunków przedstawiających szwajcarskie miasta.
- 1961** W październiku wystawa w Kunstammer zum Strauhof (Miejska Izba Sztuki) w Zurychu. Znany krytyk sztuki Fritz Billeter napisał, że tym razem wizyta w Strauhof nie jest warta odwiedzenia, ponieważ obrazy są realistyczne. To zabolą Wojnarskiego. Nastąpiła długa przerwa twórcza. Codzienna walka o przetrwanie materialne również odegrała pewną rolę.
- 1962 - 66** Udokumentowane są tylko dwa portrety i dwa rysunki tuszem z tego okresu. W 1964 roku na świat przyszła najmłodsza córka Elżbieta. Praca jako dekorator dawała mu coraz mniej satysfakcji. Rosnące zaangażowanie Polonii w Szwajcarii, która dystansowała się od PRL-u, zdominowanej przez Związek Radziecki.
- 1967 - 68** Rozpoczęcie pracy jako nauczyciel rysunków w urzędzie szkolnym miasta Zurychu. Tutaj ponownie rozkwitł. W ciągu tych dwóch lat powstało co najmniej 30 prac, głównie w oleju i gwaszu.
- 1969 - 72** Wznowienie wystaw, początkowo w jego pracowni w Zurychu-Seebach. Coraz częściej otrzymywał zlecenia na portrety wykonane węglem, pastelami i olejem.
- 1973 - 75** Z techniki tuszem przeszedł na technikę gwaszów z węglem lub czarną kredką. Zaczął pisać i publikować swoje wspomnienia z czasu wojny („Opowiadania z wczesnej młodości”).
- 1976 - 80** Podróżowanie po Szwajcarii i Włoszech coraz bardziej inspirowało jego twórczość. Pierwsze wystawy poza pracownią w Rapperswil i Heiden AR.
- 1981 - 85** Dzieci wyprowadzały się jedno po drugim, dając Wojnarskiemu więcej czasu na sztukę, podróże po Szwajcarii i Włoch oraz zaangażowanie społeczne, polityczne i kulturalne. Jedna lub dwie wystawy rocznie.
- 1986 - 95** Po przejściu na emeryturę w 1986 r. jego twórczość artystyczna i podróże osiągnęły szczyt.
- 1996 - 99** Diagnoza raka wstrząsnęła Tadeusza Wojnarskiego. Swoje funkcje w Polonii przekazał młodszemu. Spadła również jego siła twórcza. W 1997 roku namalował dwa ostatnie obrazy, w tym staw z liliami wodnymi w oleju - jako hołd złożony Claude'owi Monetowi. Resztkami sił napisał drugą część swoich wojennych wspomnień. Zmarł 7 sierpnia 1999 roku w klinice „Zürcher Höhenklinik” w Davosie.

